

DUMITRU FURDUI:

Venit pentru vreo două săptămîni în țară - între Crăciun și Sfîntul Ion - "parizianul" Dumitru Furdui a rămas același actor popular, recunoscut cu plăcere și la tot pasul de publicul lui bucureștean, dornic să-l revadă. A rămas același și pentru prieteni, recunoscîndu-și parcă anii de tinerețe în franchețea și verva lui neschimbate, în umorul caustic, dar de o cordialitate fraternală. Îmi amintesc că ultima "bombă" a lui Furdui, după nenumărate peripeții de tot soiul, a fost debutul lui ca autor dramatic, la Ploiești, cu *Happy-end la miliție*.

Ce-a urmat, de fapt, după Happy-end la miliție?

■ A urmat o altă piesă, *Alături cu lumea*, scrisă de mine și jucată tot la Ploiești, după ce fusese însă cumplit amputată, lucru care bineînțeles că m-a dezgustat. Simțeam pur și simplu că nu mai pot să respir. Era în 1983, decembrie, cînd am plecat la Paris, de unde n-am mai revenit decît acum, după 7 ani.

Mi se pare că la Paris ai reînceput cu recitalul Walt Whitman, unul dintre succesele tale de rezistență, din țară.

■ A fost mai mult o încercare de a verifica dacă pot să transmit ceva publicului, într-o altă limbă. Iar în clipa cînd am constatat că pot, atunci a început și drama. A început drama pentru că acolo e cu totul și cu totul alt sistem de organizare teatrală decît la București. Mi-am dat seama că pot, dar... nu pot.

Piciorul pe scenă l-am pus de fapt, din nou, în piesa lui Zorin, *Să vorbim ca de la un creator la altul*, în regia lui Virgil Tănase, în 1987, spectacol foarte bine primit de critică. El mi-a deschis ușile celor mai pretențioși impresari, care, în decurs de trei ani, mi-au asigurat contribuția la 6 filme franceze: în 5 dintre acestea dețin roluri de poziția a treia, iar în ultimul, intitulat *Rue du Bac*, care n-a apărut încă pe ecrane, dar deține deja un premiu internațional, joc un rol în poziția a doua, adică sînt tatăl eroului principal.

Ai vreo șansă și pentru poziția întâi?

■ Rămîne desigur un ideal, în legătură cu care însă nu pot să-mi fac mari iluzii.

Te-am mai auzit, intermitent, la "Europa Liberă", cu monologuri satirice la adresa dictaturii și a stărilor de lucruri din România.

■ Am colaborat cu "Europa Liberă", fiind singura posibilitate de a mai menține o legătură cu țara. Cînd am constatat că și acolo se aplică cenzura și mai ales cînd am fost confruntat cu atmosfera acestui post de radio, la acea vreme, am renunțat. Nu fugisem de cenzura comunistă pentru a suporta o altă cenzură. Îmi pare bine că mi-au dat totuși pe post un articol despre învățătorul meu, Ion Popa, din Băilești, precum și un altul, despre poetul Teodor Păcă. De altfel, am recitat la Sorbona versuri de Teodor Păcă și m-am înscris la INALCO (Institutul național pentru limbi orientale) cu o teză de doctorat inspirată din opera celui care a fost Teodor Păcă.

Să înțeleg că vorbesc acum cu studentul Dumitru Furdui?

■ Da, mai am de dat 6 examene și de pregătit această lucrare de doctorat, pentru a fi doctor în literatură, la Paris.

În răstimpul petrecut în România ne-am întîlnit de cîteva ori la spectacole. Cum îți se pare, acum, teatrul românesc?

IMPORTANT E CĂ NU V-AM FĂCUT DE RUȘINE

■ Teatrul românesc mi se pare schimbat. Și în bine și în rău. În bine, pentru că am văzut spectacole care încearcă să exprime realitatea contemporană, iar în rău, pentru că n-am mai regăsit acea vigoare a interpreților români, binecunoscută de mine cu ani în urmă, și care poate s-a și amplificat în mintea mea, în anii exilului. Totuși, bilanțul este pozitiv și articolul pe care urmează să-l scriu, pentru una dintre revistele noastre din exil, va da seama de asta.

Ți-ai pus problema unei eventuale reveniri în țară și pentru susținerea unor spectacole?

■ Am două cetățenii și n-am decît să profit de pe urma acestui lucru. În măsura în care vor exista solicitări, voi participa cu plăcere.

Ce-ai zice de un one man show itinerant?

■ L-aș putea face oricînd, cu lucruri mai vechi și mai noi, pe care le-am acumulat pe parcurs.

Regret că nu sînt eu impresarul care să-ți propună un turneu în țară cu un asemenea spectacol. Dar poate că se va găsi cineva. Ce alte proiecte ai?

■ Am să joc într-o piesă la același teatru parizian, "Lucernaire", rolul unui dictator, pentru care am, slavă Domnului, destulă "documentare". Intenționez apoi să pun în scenă piesa mea în două personaje, intitulată *Prizonierul din Caucaz* și sper să iau un rol într-un serial francez care tratează problemele din Estul Europei, iar viața mea cred că se va schimba radical în momentul în care îmi va apare o carte.

*Amintindu-mi de marele tău succes de la Teatrul Mic, cu *Viata e ca un vagon?* de Paul Everac aș vrea să te întreb acum, după experiența acestor 7 ani de exil, cum e viața, e într-adevăr ca un vagon?*

■ Cînd s-a pus în scenă această piesă la Teatrul Mic, comisia de vizionare ar fi fost dispusă să-i dea drumul la public cu o condiție: schimbarea titlului. Atunci, cineva a avut o idee genială: a pus un semn de întrebare. Eu n-am găsit atunci formularea prea fericită și nici corectă, mai cuînd potrivindu-se "Să fie viața ca un vagon?" Dar, cum titlul a fost acceptat în formularea amintită, dă-mi voie să fac și eu, acum, același lucru: ?

Ești mulțumit de activitatea ta la Paris?

■ Sigur că puteam să fac mult mai mult. Paradoxal, poate că n-au fost condiții pentru mai mult. În orice caz, important este că nu v-am făcut de rușine.

Convorbire consemnată de

VICTOR PARHON

P.S. Ne-am făcut însă noi, și de data aceasta. Într-una din seriile imediat următoare Revelionului și înainte de Sfîntul Ion, în drum spre casa surorii sale, pe Str.Știrbei Vodă, la o oră din noapte, Dumitru Furdui a fost victima unui atac tîlhăresc, în urma căruia a fost nevoit să se interneze la Spitalul de urgență, cu un picior fracturat. Veți înțelege că, după cele întîmplate, m-am jenant să-l mai întreb cînd va reveni în România, pentru o nouă întîlnire cu... publicul.